

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23896
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	34
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

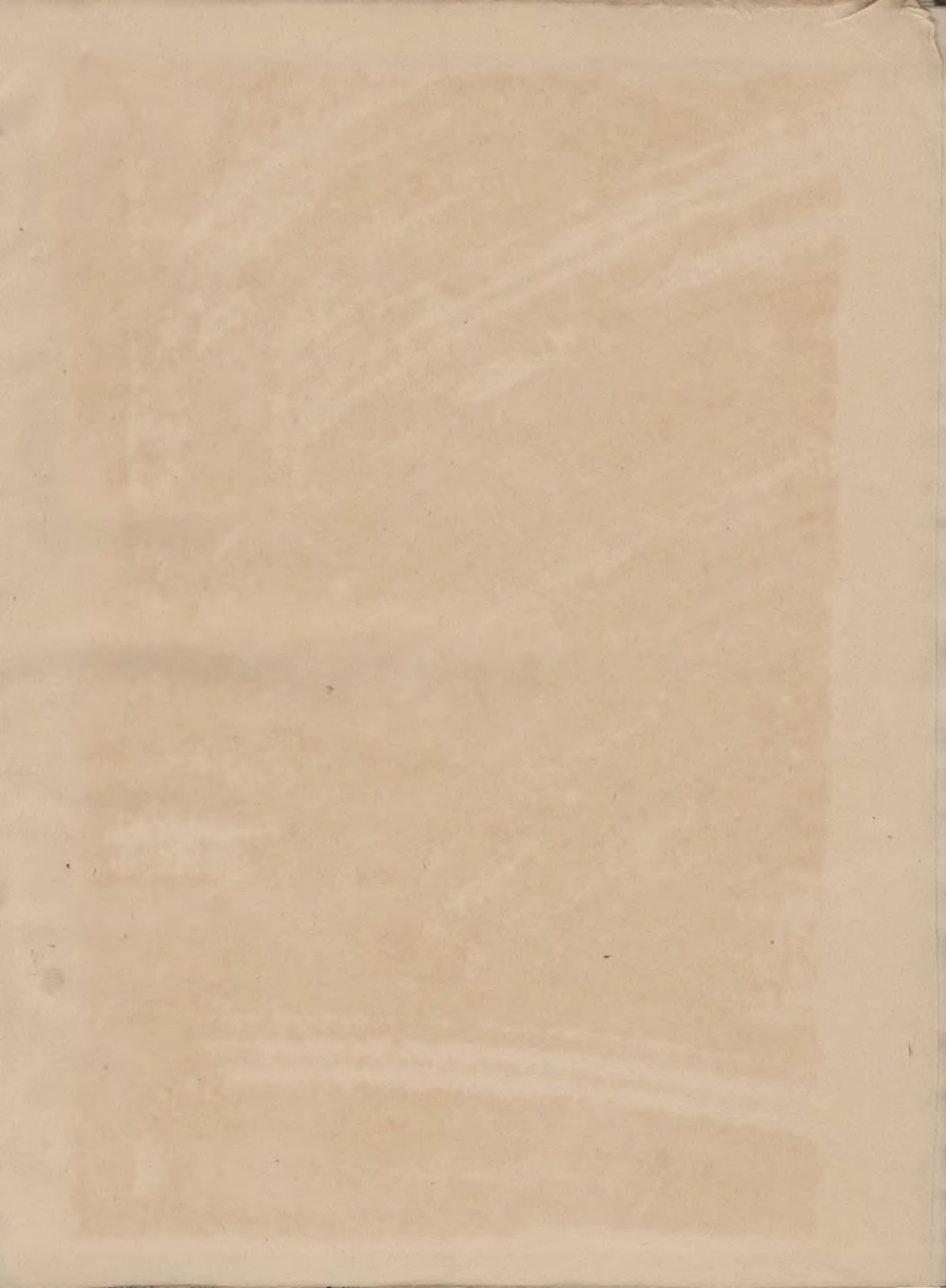

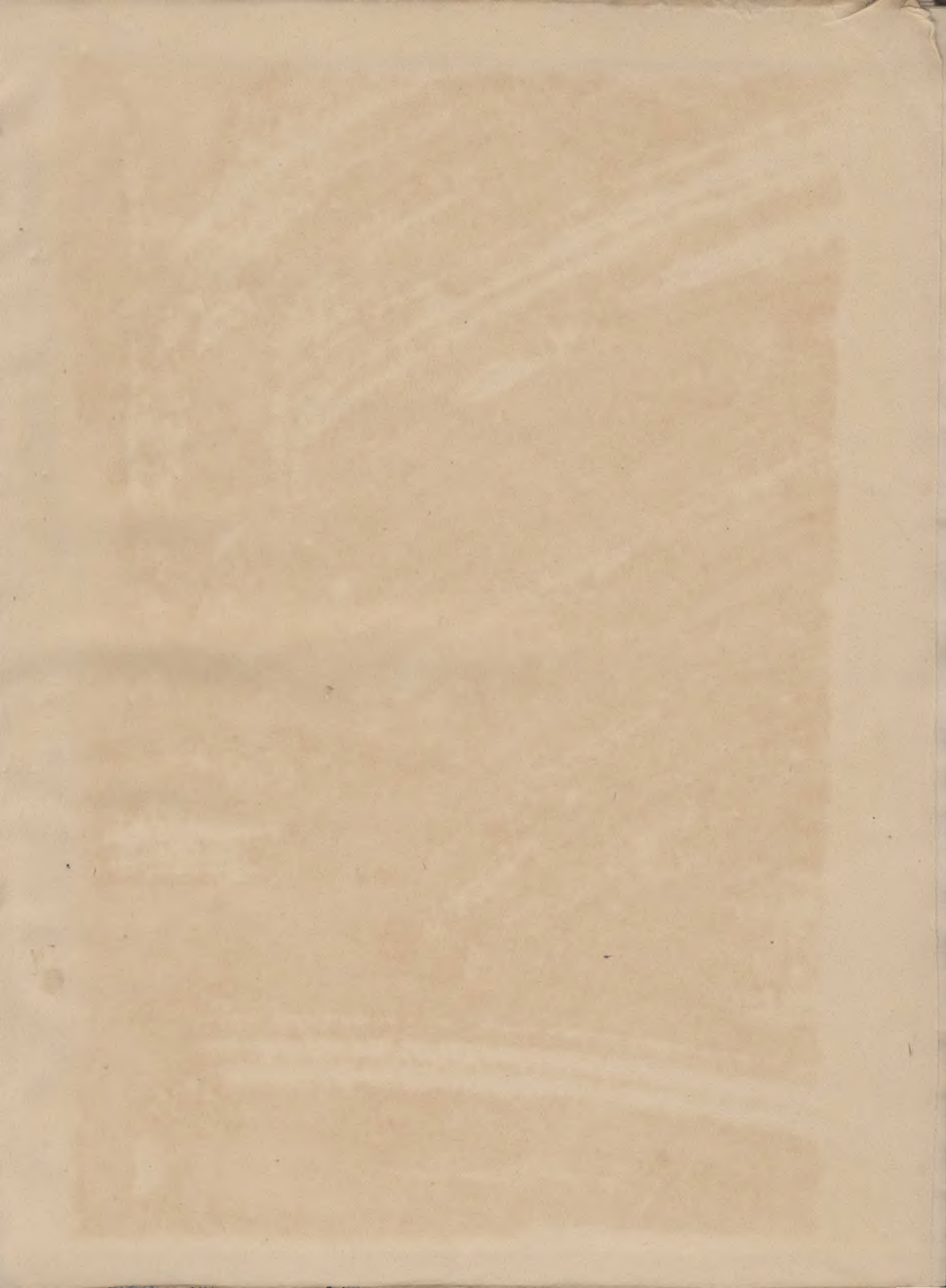
VOL. 34

CUTANEOUS
TO
DAUNTLESS

---

any cutaneous disease कच्छ f Susr

affected by a cutaneous disease

कच्छुर mfn Kās on Pān 5.2.107

a cutaneous disease कच्छपी Susr —

cutaneous अर्जुनः Sāy on RV 1.122.5

a cutaneous disease (eruption of

round red and painful spots

गर्दभकः AgP 31.36, गर्दभगदः, गर्दभः L,

गर्दभिका a cutaneous disease with

round spots मण्डलकम् L. a cutaneous

eruption दद्रु f (Pāṇ 5.2.100 Vāstt 1

& Pat), Suśr 4.9, VarBṛS 32.14

— वन्दनम् RV an easily propagated

cutaneous eruption संचारिचुष्टिका Gal

a form of cutaneous eruption

विचर्चिका Suśr a kind of cutaneous

disease (said to be produced by the

moisture from a spider) रत्ना Rājat

Severe cutaneous eruption महाकुष्ठम्

Susr.

cuticle n 1 II छवि f Pār 3.12, Hariv

15709, Suse, VarBes 69.28 ft.

cutis n III वेदनी L.

cuttle-fish । II अण्वजः L, अण्वम(भ)म.

the bone of the cuttle fish

(so light that it ~~floats~~ floats)

समुद्रफेनः, समुद्रफेनः Ragh, Suise,

Bh pr.

cuttle-fish bone । I सिन्धुक्कः

L — सुफेनः L.

। II अधिक्कः — अणिफेनः

अम्बुनकः L — उदधिमतः L —

जलहासः L , जलहासकः W —

पयोधिकम L — खेलधामन m

(only L) — समुद्रम L cuttle -

fish-bone (supposed to be the

congealed foam of the sea)

हिण्डिरः Sāh, समुद्रफेनः, हिण्डिरः

L

आनन्द

Cycle n II कालचक्रम्—चक्रम् (Vedic rarely

m १ अथर्वचोदि), Hariv 652.

cycle of Brihaspati बृहस्पतिचक्रम्

a cycle of five years पञ्चवर्षम् MBh

a cycle of seasons चक्रम् (Vedic

rarely m १ अथर्वचोदि) Hariv 652.

cylinder n III समखातम् col.

a cylinder of wood passed through

the lobe of the ear खेचरी w.

Cymbal $\approx$ II कास्यलातः Rājat,

Balar.

I II आघाटः AV म. 37. म — आघाट म. १

AV 10. 146. ७ — करतालः, काताली L

करतालकम् करलि + L — कलङ्कः

L — कलुकः L — घनम् — तालः

(Siddh napuns 25, Sch) Pañcat, Bhp

8. 15. 21 — तालमर्दकः, तालमर्दलः L

7746

2

तालीयक R 5.13.54 .

a kind of cymbal करतालिका - L

कासराधनः — घर्घरी, घर्घरा —

जयघण्टा — सम्पातालः — अल्लरी

Harin 3.52.2, Jain, Kād (हुँ अल्लरीक)

Hcar — लोघम् — शम्भा 1111 —

शम्भातालः MBh, Car a cymbal

(beating time in music) कुलक्कः L

99478

a kind of cymbal (used to accompany

singing) पणवः MBh, Kāv, पणवा

(in music) a kind of cymbal

पटवाद्यम् - सूक्तवः Saṅgit.

Cymbals n I II सहकम् Tithyād-

सिद्धी W.

furnished with cymbals (Śiva)

तालिन् mtn Bh 13. 1172

one who

1945 K

plays the cymbals

शिवरात्रि: R-

+ -
9949

Cymbidium thessaloides n 1 II तृतीयकहा.

ARK

Cymbiform n II नावाकार mfn MW.

1-
7.9.51

cynic

सवग्निसंधिन म W.

अ. र. व.

Cynoglossus lingua $\approx$ I II वंशकः L —

वंशपत्रकः (only L) .

Cyperus m. I II कक्षरुहा L — वररः

(only L) .

a kind of Cyperus I II उच्चा

Subr — कक्षांतला L — कच्छना

L — कलापिनी L — केशराच्छरा

L — क्रमुकः L , भद्रमुरतक

सडवर्तना Gal — चक्रता L —

चक्रा L — चारुकरारा L — पूवका,

पूजाती L — गुप्ता, गुप्ता VarBrS

मम. १०० (पु. सगुन्ध, V.L. सगुन्ध)

— तडित्वत् m W — दधी L —

पयोधर (पु. व. आ) L — पानमुन्ना

L — पुम् L — पुष्कोष्ठा L —

वालकः Bhpr, शाक — भद्रकाशा L

— भद्रम् L, मुस्त — भद्रमुस्तः

(Ritus) भद्रमुस्तकः, भद्रमुस्ता (L)

(only pit) — मुस्ताभः L — वन्या

— वराही L — वृषध्वक्षी L —

शिशिरा L — शुक्लका L (V.L. शुक्लका) —

शुक्लका L — सुगन्धि m L —

सुगन्धिमस्तकम् Bhbr — हिमा (only L).

2 (the root) गङ्गेयः Suiss 6.17.158.39.94.

the grass cyperus कुत्सितम्

L a fragrant grass (a kind

of cyperus) शूकुलः L a kind

of water cyperus पुवनम् L

a kind of cyperus grass नागरमुस्ता,

नागरोत्था, नागरधनः L — उत्तानकः L

Cyperus Hexastachyus Communis

पेरेन: L.

the plant of Cyperus

Hexastachyus Communis I II

अन्तः — अङ्गुदः, अङ्गुयना

the bulbous root of Cyperus

Hexastachys Communis

घनः Suiz 6.

9958 +

the plant Cyperus Hexastychius

Communis Nees I II ~~III~~

अष्टमः :

मिहिर

Cyperus Pertenuis II पिण्डमुस्तु L —

भद्रकः Samiskarak.

the root of cyperus Pertenuis

गुन्द्रः, गुन्द्रम् L, गुन्द्रा Susk.

III खपुः L - चक्राङ्गा L - महोदरी L,

a grass (Cyperus pertenuis) III

अनुरुहा - अम्बुभृत् m L - अम्बुवाहः

— कोण्डहीनम् L,

7760 ²/₆₄

The root of cyperus Pertenuis

नागरम् L - राजकसेरु n L .

Cyrtus Retandus : I मुस्ताकः, मुस्ताकः,

मुस्ताकः Var, Suisse, Bhpr ; - मुस्ता

मुस्ताः, मुस्ता, मुस्ता Kar, Var, Suisse

परिवर्तन Suisse ; परिवर्तन L

पुष्प Suisse — गोपुरम् Bhpr 5.2.

123, मोनर्द - क्रोडकरेकरः Bhpr

जातिपुष्पम् Dham 3, जीर्णपुष्पम्

Dham 3, जीर्णपुष्पम् L - वनम्

1962 IV

once
(~~वनः~~ वनः R 5. 50. 21) Var B.S.

सितपुष्पम् L — वारिदः Var B.S.,

Swiss, etc, also वारिदा, वारिदम् in

Bhps.

I II अभ्रम L — कुकामिन्यः L —

कृष्णापिण्डितकः, कृष्णापिण्डिरः L — गन्धोत्ती

L — गुन्दा L — गोमर्दिनम् L —

जलदः L — जलधरः L — जीमूतः

L — लेखदः, लेखदानः L — धान्य

मधु L — धूमयोनि म L —

नीरदः L — पशुपलवलम् L —

पुटवन्तः L — पूरणम् L — बलाहकः

L — भद्रका L — भद्रगन्धिका L —

मेघः L — मेघनामन म L —

मेधारोयम् L — ग्रासनम् L —

राजकसेरु म ७२ f L, राजकसेरु

Carb — वनजः — वानेयम् L —

नरसः L — इलियुपम — शीभद्रः

(generally आ f) L — वनतमधमः

L — सुभगा L — हिमा (only L).

the fragrant grass Cyperus

Rotundus कुण्डलः Bhpr v.l.

कुण्डल full of the grass Cyperus

Rotundus सभद्रकुण्डल mfn Ritug,

the grass Cyperus Rotundus | T

कैवल, कैवलमुस्ताम L, कैवलमुस्ता

Bhpz, कैवलमुस्ताकम Comm on

Car 1.3, कैवलमुस्ताकम L,

कैवलमुस्ताकम L.

I II अव्य: — क्रोडेट L.

grass similar in kind to

Cyperus Rotundus पारवेलवन

Susr, उरुह L a kind of

Cyperus Rotundus, दंडि L

(probe) the root of Cyperus

Rotundus, दंडि the root of

Cyperus Rotundus, दंडि L

the plant Cyperus Rotundus.

दंडि.

Cypraea moneta n II (= $\frac{1}{20}$ of a Kākinī or

$\frac{1}{20}$ of a Pana) वराटक: Kāv, Kathās,

Sūh, etc, वराटिका — कपडिका Comm on Vg,

Pañcat.

II चराचरम् L — द्रापः L — पणास्थि, पणास्थिकम्

L — बागक्रीडनकः L — वटः L.

The shell Cypraea moneta काकिनी L

The shell Cypraea moneta (one Kaparda)

चूर्ण + चूर्ण L, Sch The shell

Cypraea moneta used as a coin

काद्वीणो L The small shell Cypraea

moneta चरः, चर्मः L.

1
9969

Cyprinus bangana n. II भङ्गानः L.

†
9970

The fish Cyprinus carpio III

जलतापिकः L — काकोचिकः, काकोचिन् m

काकोचो L.

Cyprinus cactus

see Cyprinus c.

— o —

Cyprinus catla n II कालरः, काललः. —

(a kind of fish) राजहासकः L.

1973

Cyprinus carchius n II फुडिश: L.

Cyprinus denticulatus n III बाल: L —

पल्लवकः, पल्लविकः L — (a kind of fish)

नीलपृष्ठः L.

Cyprinus garrus n III गजः L.

a kind of fish (small kind of

Cyprinus, perhaps Cyprinus garrus)

गजः, गजः L.

Cyprinus pausis n. II प्रोष्ठो Bhp (also

प्रोष्ठ: L).

1-
9977

The fish Cyprinus rischi II २३५

m L.

Cyprinus Rohita n II रोहित् m L -- रोहितः L

— रोहिषः L.

II कृष्णशाल्किन् m पैल — कालः (उ अमचोदि
not in Kās & पैल), पैल — ताकाङ्कः L

— कालः L — माकाङ्कः L — मत्स्यराजः L.

The fish Cyprinus Rohita त्रिशङ्कः

m L — चक्रः पैल

Cyprinus Rohitaka n II रोहित: Mn, Mch, etc

— रोहितमत्स्यः Var Br 3.

Cyprinus sophore n. II प्रोफेका Rosar.

Cyprinus sophore (a kind of bright

little fish that glistens when darting

about in shallow water) शकर:

(if ± आ) Kāu, Var Bṛ. S, Kathās, etc

Cyprinus sophore (commonly called

Punti) श्वेतकोटक: L. The fish

Cyprinus sophore श्वेतकोटक: श्वेतकोटक: L.

the cyst enveloping the liver

I II यकृत्कोशः, यकृत्कोशम् MW.

Cytisus cajan n. II कपिलवृक्ष: L — भारवृक्ष: L.

The plant Cytisus cajan काशी L.

dactyl n. II (in prosody) भ.

II चरणः, चरणम् (१ अक्षरेणादि).

+

9984

Daemia extensa n I II नागिका L.

ARK

dagger n 1I क्षुरिका Rājat 5.437,

Kathās 64.40 — कृपाणिका Kathās

52 (itc) 53.91, 78.10 — कृपाणी Kād —

क्षुरी, क्षुरी L.

1II अध्यासि m MBh — कटार: W —

कटारकः, कटारिका Rājat, comm on

Kāty Śr — कर्तिका H Paris — कृपाणपुत्री

Dharmas — क्षुरी L — वचष्ठा, वचष्ठी

(only L) — वरुणा (only L) — वीरद्वुरिका

Kathās — पत्रम् L, पत्रः Sakat (itc f

आ, ई) — पत्रलता L — शस्त्रम् Śāstram, etc,

शस्त्री — शस्त्रिका Dās — शस्त्री Bhartṛ

— सायिका L — स्त्रीकाशः L.

the blade (of a dagger) दुरिकाफलम्

L girt with a dagger असिबद्ध

mfn Śāṅkhśā a kind of dagger

कृति mf RV 1. 168-3 — कुट्टन्ती L

a long dagger पत्रपालः L — हुलमात्रिका

L furnished with daggers असिमत्

mf VS 16.21.

dāgola - n I I स्तूपः MWB 504 -

धातुगर्भः (Buddh) MWB 35.

I II धातुस्तूपः MWB 504, Kārand.

a dāgoba (Sinhalese corruption
of Pāli Dhātu-gaḷḷha) धातुगर्भः

(Buddh), MWB 35 the relics

deposited in a dāgoba स्तोपिकम्

L, बुद्धद्रव्य.

daily

I प्रतिदिनम्, प्रतिदिवसम् kāv, Var,

Pañcat — अहरहः RV, etc.

II अनुधून — दिवे दिवे ifc (१ शरदादि)

RV — द्यावि द्यावि — प्रतिवासरम् Rājāt,

Kathās, Hcat, प्रतिवासरिक mfn Hcat

— सद्यः RV, AV, AitBr, MBh.

assisting daily सद्य कृति mfn RV

ceremonies to be performed daily

दिनकर्तव्यम्, दिनकार्यम् Kathas happening

daily ॥ नन्दिन mt(ई)n Pur—

प्राति॥ दैवसिक mt(ई)n Āryabh

occurring daily प्राति॥ दैवसिक mt(ई)n

Āryabh one who daily performs a

Śrāddha श्राद्धाह्निक +hariv.

21 ॥ दैनिक mt(ई)n L — आह्निक mtn

R, etc .

2 II अह्न्य mtn RV 1.168.5, 190.3,

5.48.3 — अहर्दिव mtn (Pām 5.4.77)

Vs 38.12 — आन्वाहिक mt (ई) n Mn

— दिवातन mt (ई) n (Pām 4.3.23) Kum 4.46

— दिवातर mtn RV 1.127.5 — दैन mt (ई)

n L — प्रत्यह mtn Rājāt — प्रात्यहिक

mt (ई) n Kap, Sūryas, Sch, Kull —

सर्वाहिक mtn Pañcar.

any daily religious rite for

success सङ्गलालिकम् L daily

alms-giving नित्यदानम् W the

daily amount of food given to a cow.

गवालिकम् MBh13, 6175 ff- (in astron)

the daily course of a star

उपभुक्ति ‡ (= भुक्ति, q. v.) daily course

(of the sun) अह्नयम् PBr, Br. Ar. Up.

daily food etc आह्निकम् L daily

observance (the diurnal prayers

and practices necessary for bodily

and mental purification) आह्निकाचारः

the daily observances to be

performed at fixed hours

वासरकृत्यम् Kathās.

daily work II दिनचर्या Kathās

अहरहः कर्मन् n संभ्र १.

II आहिकम् .

one who has duly performed his

daily religious observances

कुलनित्यक्रिय mtn one who has

performed the daily ceremonies

कीर्ताहक mtn one who has

performed daily devotions

कृष्णदेव मठ .

dainty
character

adj I I मृष्ट R, Hariv, Var.

I II स्वप्नस्वप्नः Hariv 8445, Bhpr

मिष्ट MBh, Kaw, etc — रुचिः Un

4. 185, Sch — रुचिर f (आ) L

रुचिः L — रुचिर MBh, R

स्वात — सम्पन्न AdvGr, MBh, R

सम्पन्नरूपे MW — स्वादु f (वी) RV,

etc — स्वादुकार W.

१९१५

dainty (as food) दृष्टि f (आ)

Mn, MBh, etc --- हृदयप्रिय f

(आ) सुस्व dainty
dainty drink

सुखान्न n RV dainty food

सुखभाजनम् L --- सम्पन्नम्

मन्त्र 13. 4567 dainty meal

जीति f RV a dainty morsel

सुग्रासः MW --- खानम् RV

eating ^{dainty} ~~dainty~~ food मृषाशन

Vishn, Sch, मृषाशन Vishn.

eating ^{dainty} ~~dainty~~ food (applied

to Varuna) सुखाशः (enjoying

~~dainty~~ dainty food स्वदावन RV

fond of dainty food सुस्तर

RV having dainty food

स्वादुक्षुभन RV making dainty

सम्पन्नकारणम् Kās on Pān 3. 4.

26 more dainty सम्पन्नतरः R

— सम्पन्नतर R providing dainty

food स्वादुशुद्धिम् RV very

dainty समृद्धिं Pāncat.

2 II भोजननिक्षेपः Mit — भोज्यम् MW.

dainties = 2 I स्वादुशुद्धिम् W.

2 II प्रमत्त ॥ RV.

10000⁵

begging for dainties

प्रणीतविज्ञापनम् L eating dainties

गुप्तेरुक्त L — मिष्टभोज MW

मिष्टभोजनम् Kathas fond of

dainties अवलोकितम् MBh 13.519

'maker of dainties' मिष्टकर्तृ

m MBh — सुरवभक्षि काकारः.

Campak.

10001 8

not eating dainties ~~अमृष्ट भोज~~

अमृष्ट भुज , अमृष्ट भोजिन R 1.6.

8.

अमृष्ट

10002

dais

n

1I

मद्यः

MBh, Kāv, etc.

daitya | I सुरद्विष् m MBh, Kāv, etc.

| II इन्द्रवैरिन् m L — स्वरः L, स्वरणस्

— दिलिजः MBh, Bhp — मर्कटकः .

a day and night of the daityas

(= a year of man) दैत्याहोरात्रः

L daitya - destroyer दैत्य -

नाशनः MBh, दैत्यनिषूदनः Jatakām

— दैत्यान्तकः Ratn daitya-prince

10004 2

दैत्येन्द्रः Prab 3.4, दैत्यपूज्यः Var,

दैत्येज्यः — दैत्यपः, दैत्यपति m

MBh, Kathās daitya-slayer

दैत्यहन् m MBh, दैत्यहन्तु Kāv

mother of the daityas दैत्यमातृ

+ L (pl Hariv 9M98)

the daitya Saṅkha शङ्खासुरः

MW.

10005⁺

dākinī ≈ 1 II 31 L.

2/3/2

having Dakṣha as father (Mitra &

Varuna, the gods, etc) ।I दक्षपितृ

m RV 6.7, VS, TS 1.2, SāṅkhSṛ.

10007.

a form of Dākshāyānī

~~पिङ्गलेश्वरी~~ पिङ्गलेश्वरी Cat

~~सत्सनादिनी~~ Cat — सुगन्धा

Cat.

अनिल

Dalbergia Oujeinensis 1I स्यन्दन mf (आ)

n Kaus, MBh — तिनिशः R 3.17.7, 21.15,

79.37, Sus 1.4.6.

the tree Dalbergia Oujeinensis

अक्षिकः, अक्षीकः L — अतिमुक्तः,

अतिमुक्तकः .

1II अक्षिकः — कनकप्रसूनः L — चक्रिन्

m L — चित्रकृत m L — जलधरः L —

नेमि m L - नेमिन् m L - भस्मगर्भिः

L - मेवी L - रथः L - रथद्रु,

रथद्रुमः m L - रथिकः L - वज्जुलः L

- शकटः L - शताङ्गः L .

Dalbergia oujeinensis (so called

from its wood being used to

make wheels) स्यन्दनद्रुमः L .

Dalbergia sissoo n. III कपिला L — कालानुसारः,

कालानुसारम् L — काशिशपा L, कपिलाशिशपा —

कृष्णसारः, कृष्णसारा L — लोहणसार L —

धूम्रकः L — पिच्छला — पिच्छा L — पिच्छितिका

L — पिच्छित — महाश्यामा L — युगपत्तिका L

— युगपत्तिका L — वसादनी L — श्यामशिशपा L.

— a kind of Dalbergia sissoo पीला L

The tree Dalbergia sissoo I शिशपा

AV, etc.

III अक्षर — कृष्णशिखा L, कृष्णसार L.

dale n 1 I च२च०, च२च० Ragh,

Kathās, Hit.

Dally ub I नीलाय nom नीलायति,

नीलायते R, Hariv, etc — विलस,

विलसति Kāv, Kathās.

II रम् ८ 1 A चम्प, MBh, etc — लङ्

८ 1 (Dhātup 9.76) लङति Rājat 7.928

— लङ् ८ 1 (Dhātup 9.77) ललति (m c

also ललते) MBh, Kāv, etc.

1 III हिल् ८ 6 हिलति Dhātup 28.69

to dally (used of men, animals, the

wind and the waves, etc) क्रीड् ,

क्रीडति RV, VS, AV, etc to dally

with व्यायम्, व्यायच्छति (loc) सुसिद्ध

dallying । II नर्मन्, न् MBh, Kāv,

etc one who has given up

dallying विश्रान्तविलास म् + n Kathās.

dalliance न् । I ललनम् L, ललितम् R,

Kpṛ — विलसितम् Kāv, Kathās — हवः

MBh, Kāv, etc.

II उत्कलिका L — ऊति f Bhp 8.5-44,

क्षरण T — भगः (also भगम् L) RV, AV,

Bṛ, Kātyāṇḍ, Bhp — भावः L — रमणम्

Niṣ, Śukas — तालसः, तालसा L —

विलसनम् MBh 3.1829.

dallaging adj. II तालसित Balar. III

II रमक — ललरह L — हिलिहिल L.

not dallying अहेलिन, AeshBer

dallying in market-places हृदविकसिनी

W dallying with विलसिन् (comp)

R, Ragh, Thūstas.

to cause to dally लल् caus लालयति,

लालयते MBh, Kāv, etc.

~~dam up~~ to dam up । II वप् cl ।

(Dhātup 23.24) वपति, वपते AV.

dam m । I बन्धकः — सेतुबन्धनम्

Kum — रधिः Rājat, Susr — सेतु m

RV, etc — वपति † (in most meanings

and ifc † also † ‡) Rājat.

। II आधारः Ragh — उत्पातिका Dharmas

— पङ्क्तिः (only L) — पूरणः L

रोधना RV 2.13.10 -- रोधम् n RV, etc

— वत्रम् AV, TS — वेणी L — संवरः

Bhatt. — संवरणम् R.

consisting of a dam सेतवन्धनम् Kaw

the construction of a dam सेतुबन्धनम्

MBh a dam (cp. the ridge of

rocks extending from Rāmaśvara

on the south eastern coast of India

to Ceylon, and supposed to have
 been formed by Hanumat as a
 bridge for the passage of Rāma's
 army   सेतुबन्धः MBh, R, etc

a dam of stone   पाषाणसेतुबन्धः

Rājat   damming up (a river)

बन्धः MarkP   dammed up

नियन्त्रित   mfn Rājat   to cause

to be dammed up वन्ध लाव

वन्धयात Rajat.

damage ph I I उपहिंस , उपहिंसति ,

उपहिंसते MBh, R, Mn — विहिंस , विहिंसति

Mn, MBh, etc , विहिंस caus विहिंसयति MBh

— उपहन् , उपहन्ति , उपजिघ्रते TBh 3, Ait Br,

MBh, Mn, etc .

II तप्, वृ । तपति (rarely A) RV, Ait Br

7. 17, ŚBr 1m etc .

damage n I I उपधातुः MBh, R, Mn, Śak,

etc — अभिघातः Mn 12.77, etc —

क्षते † MBh, etc :

II अपकृत्यम् Pañcat — अपभृति †

AV 5.8.5 — अभिहुत् † RV 1.128.5 &

10.63.11 — अभिहुति † RV 1.166.8, AV

6.3.3 — अशः — अवपीडना Mn 8.287

— आहितम् Mb, R, etc — उपघातकः MBh

13.3610 — उपरोधः Pāṇḍu, Mn, Śak

— उपहति $\pm$ Kap, Naish — उपहत्या

AV 5.4.10 — दोषः rarely दोषम्

Mn, MBh, Kāv, etc — धूर्ति $\pm$ RV —

पीडा Mn, MBh, etc — पीडितम् Gaut —

बाधः (also आ $\pm$) MBh, Kāv, etc —

रक्षसः $\approx$ RV — रिष्टि $\pm$ TBr —

रेषनम् Nir, Dhātup — विप्लवः Yājñ —

व्यथा ŪBr, VarBrS — हानि $\pm$ Yājñ,

MBh; etc.

no damage अघातः TBr according

to damage अशोषणम् ApSr, Comm

causing damage अथेक्ष mbn

Vātsy - अभिद्रुत mbn RV 1.189.6,

AV 6.4.2 causing great damage

महाबाध mbn MBh (any legal

affair) in which testimonies for

patience practised and an

estimate of one's damage are

given क्षमालिङ्गात्मपीडितं mfn

common on Yajñ 2.6 one who

does damage उपघातिन् mfn Suse,

MBh proof against damage

अरिष्ट mf (आ)n, RV.

damaging adj I उपघातक an MBh,

Cor. Car.

I II दम्भन ये.

not damaging असंभिन्दत् PBr

damaging mankind लोकदूषण R

a damaging place अभिहारः AV

6.76.3 a damaging way

अभिहारः AV 6.76.3.

damaged adj I I उपहत SBr, MBh,

R, sak, etc — विहिंसित MBh, R

II

नष्ट Mn, yājñ, MBh, etc — (perhaps)

विधुर क (जा) — विनिकृत MBh, R.

greatly damaged सुक्षत AV.

to become damaged II

अवाध्ति, अवाधतीति TS, ŚBr.

(a wood) whose trees are damaged

मथितपादप Hariv.

to be damaged | II विशृ Pass

~~विशीयते~~ Mn, MBh, etc.

damasked ^{adj} ॥ शैक्य MBh.

damasked steel वाटलोटकम् L

(prob) entirely damasked

सर्व शैक्यायस् च (ई) MBh.

10030⁺

damnation n । II अभिरास्ते f RV, AV.

damp

adj I आर्द्र f (अप) RV, TS, SBh, MBh,

Mn, Susr, Megh, etc.

II ओल, ओल्ल L- साद्र MBh, Naish.

having damp roots आर्द्रमूल f (अप)SBh 1.3.3.4 a kind of animalfrequenting damp places स्तम्भः MBh,R, etc. ~~वप~~~~to the damp~~
~~to be damp~~क्रिद् ८ 4 क्रियति (rarely)

to be damp तण्दि cl 4 तण्दि (rarely
 तण्दि) (et) Suss, Bhatt, Hit.
 तण्दि (et) Suss, Bhatt, Hit.

damper ≈ III प्रसेवकः L.

the damper on a lute वीणाप्रसेवः L

the damper on the neck of a lute

प्रसेवः L.

dampness ≈ II आद्रम् GopBe 1.1.1 —

कैदः Yājñ, MBh, R, Suss, etc — आद्रभावः

Kum.

III
dampness आर्द्रता Hariv.

damsel ५ III माणविका Pan 3.4.72, Sch.

Dānav | I दनुजः Bhp 6. 9. 39.

| II नृ म L.

a Dānav or demon दानवेयः

MBh, Hariv 'Dānav in the

form of a horse' हयदानवः

Hariv a particular class of

Dānavas दनुजगणः m pl Hariv.

dance pl II नृत् cl 4 (Dhātup 26.9) नृत्यति

(ep also नृत्यते) RV, etc — नृ cl 1 नयति

(Dhātup 19.19, 9.23) Kāv.

II उल्लस्, उल्लसति, उल्लसते Amar, Chandoma

— धाव् caus धावयाते RV 10.146.2 —

प्रनृत्, प्रनृत्याते, प्रनृत्यते AV, MBh, R, etc —

लस caus cl 10 (Dhātup 33.55) लसयति

R — वल्ग cl 1 (Dhātup 5.35) वल्गति VS,

etc — शश् cl । (Dhātup 17.77) शशति

(only p₂ p शशत् Kir 15.5).

being obliged to dance नर्तितव्यम् Ratn

1. $\frac{5}{6}$ beginning to dance about सम्प्रवृत्त

mbn MBh ceasing to dance उपरतस

mbn having begun to dance प्रवृत्तवत्

mbn MBh, Kathās one who has

begun to dance प्रवृत्त mbn MBh, R,

Kathās to begin to dance प्रनृत् ,

प्रनृत्याते, प्रनृत्यते AV, MBh, R, etc —

विनृत् , विनृत्याते TBh.

to dance about II परिनृत् , परिनृत्याते

(acc) TS, AV, MBh — नृत् intens

नर्नर्त्ति, नर्नृतीति, नरोनृतीति, नरिनृतीति

Gh.

II नृत् cl 4 (Dhātup 26.9) नृत्याति (ep

also नृत्यते) (acc).

to dance after अनुनृत् (acc) R, Kathās

to dance again निनृत्, निनृत्यति ŚāṅkhBr

to dance around उपक्रीड्, उपक्रीडति MBh

43.3832 to dance before उपनृत्

उपनृत्यति, उपनृत्यते MBh, Hariv, R —

अनुनृत् (acc) MBh to dance before

(intaken of contempt) प्रतिनृत्, प्रतिनृत्यति

MBh to dance before (in token of love)

प्रतिनृतं intens प्रतिनृतीति Pat —

प्रनृत, प्रनृत्यति, प्रनृत्यते AV, MBh, R,

etc. to dance in imitation of अभिनृत,

अभिनृत्यति (acc) Bhp to dance (of

inanimate objects) वल्गु cl I (Dhātup

5: 35) वल्गति to dance over अधिक्रीड्

(acc) Mail & S, TBh — आप्लु,

आप्लवते AV, 20.129.1, AitBh, MBh, Hariv,

etc to dance round परिनृत, परिनृत्यति

(acc) TS, AV, MBh — उपनृत, ,

अ उपनृत्यति, उपनृत्यते (acc) MBh, Hariv,

R to dance together संनृत, संनृत्याते

AV.

to dance towards II अभिनृत, अभिनृत्यति

(acc) BhP.

III अभ्यानृत् TB३ — भानृत् P —

आप्ठु, आप्ठवते AV 20.129.1, HitB३,

MBh, Hariv, etc.

to dance upon (acc) AV to dancewithout music ' to do any thing withoutcause' असंगीतकम् नृत् 'to dancewithout music' to do any thing withoutseason असंगीतकम् नृत्. ~~०~~

dance n II नर्तनम् MBh — नटनम् Kautukas

Kautukas.

III अनुकारः Harau — औचुकम् L —

नालः (Siddh, Napun 25, 'Sch) Sāh 6.277

— दसो Dasar — नतः १ छेदादि —

नाटः, नाटम् (१ अधवादि) L — पादंन्यासः

नव — प्रनृतम् MārkaP — विवतः L.

a beautiful dance सुप्रनृतम् R अचरितम्

a circular dance (like that said to

have been danced by the Gopis sound

Kṛiṣṇa and Rādhā) मण्डलनृत्यम् L

(pl मण्डलीनृत्यम्) a circular dance

(performed by women under the

direction of a man) हल्लीशम्, हल्लीशकः,

हल्लीशकम् Kāvyaḥ, हल्लीषः, हल्लीषकः,

हल्लीषम्, हल्लीषकम् L, हल्लीसः, हल्लीसम्

HPaśis, हलीसकः, हलीसकम् Pañcad

consisting in dance नृत्यमय म् (इ)न

Kathās a dance (esp accompanied with
instrumental music and singing) लास्यम्

MBh, Kāv, etc, लास्यकम् L a dance of

men in female attire त्रिगूढम्,

त्रिगूढकम् Sāh 6.213 & 219 a dance

performed by men in women's dress

वैमुढकम् Mālatīm (esp.) the dance

practised by Kṛishṇa and the Gopīs

रासः Rasiv, Pur, Gīt, etc a dance

representing the emotions of love

dramatically लास्यम् MBh, Kāv, etc,

लास्यकम् 'fond of the Tāṇḍava dance'

लाण्डवाप्रेयः L. frantic dance of Siva

and his votaries लाण्डवः, लाण्डवम्

(१ अर्धचरि) Mālatīm, Kathās, BhP 10,

MatsyaP, Rājat, etc an introductory

dance मुखचालि f Sangit a joyful

dance प्रमोदनृत्यम् MW a kind of

dance अङ्गविक्षेपः — कट्टरिनृत्यम् —

करणनेरी, करणनेरिकः m — कर्तरी —

कल्पः — खण्डकः (१ ऋष्यादि) Vikṣ

— खण्डधारा Vikṣ — खुरक mfn Vikṣ

4. $\frac{22}{23}$ $\frac{1}{2}$ — गलितकः Vik 4. $\frac{56}{57}$ —

गीतनृत्यम् $\frac{11}{19}$ — चमत्कारनृत्यम् —

जक्करी — जारमाणम् — झम्पानृत्यम् —

देङ्गी — (mus) द्दु $\frac{m}{t}$ — दैशिकम्

Mall on Megh 35 — (in music)

ध्रुपदारव्यनृत्यम् — ध्रुवाडकम् — नक्षत्रमाला

W — (in music) नडनेरि, नब्बनेरि $\frac{1}{2}$

— (in music) नेत्रम् — (in music)

(in music) पक्षिशब्दः
(in music) निःशब्दः — ~~(in music) शब्दः~~

(in music) पेशनी $\frac{1}{2}$ or पेशणी — (in music) प्रसरम् संगीत

(in music) अन्धनृत्यम् संगीत — बर्बरः —

भावनेरि m संगीत — मित्रम् संगीत

मदः संगीत, मदनृत्यम् — मच्चनृत्यम्

संगीत — ~~(in music)~~ — (in music) मुरु

$\frac{1}{2}$ संगीत — यतिनृत्यम् संगीत

(in music) रायरङ्गलम् संगीत —

रासकः Hcar — (in music) रूपकनृत्यम्

Sangit — (in music) लगनृत्यम् Sangit

— विवर्तनम् Sangit, विवर्तननृत्यम्

— वीसम् Sangit — वेणोतारव्यम्

Sangit — शब्दचालिनृत्यम् Sangit

— शब्दनृत्यम् Sangit — शुद्धनेरि m

• Sangit — (in music) शुद्धसूडनृत्यम्

Sangit — संकीर्णनेरि m Sangit

— सालगसूत्रनृत्यम् Saṃgīt (in music)

सुउशब्दनृत्यम् Saṃgīt — (in music)

स्वरमञ्चनृत्यम् Saṃgīt — (in music)

हुल्लम् Saṃgīt. — (in music)

ध्रुवगीतनृत्यम् — (in music) ध्रुवनृत्यम्

— (in music) ध्रौपदम् ~~a kind of~~

(mentioned together with lāsya and

calita) ~~शल्या~~ शल्या Kāvyaḍ 1.39 (पु. साम्य)

म — (mus) धादुन्यम् — (music)

नेरि नेरि m or f a kind of dance

performed by men छलितम् Kāvyād

1. 39 a kind of dance performed by

soldiers on going to battle वीरजयन्तिका L

knowing to dance नृत्तज्ञ mfu वार Var

moving round in a wild dance ताण्डवित

mfu Prab 2. $\frac{5}{6}$, 5. $\frac{5}{6}$, Prasannar

1. $\frac{3}{4}$ a particular kind of dance ~~नृत्य~~

कल्पनृत्यम् a pretended dance लीलानृत्यम्

MLW, लीलानृत्यम् Kāṇyāś the sportive

dance of Kṛiṣṇa and the cowher-

desses रासगोष्ठी BkP, रासक्रीडा BkP

Pañcar to perform the dance hallīśoka.

हल्लीसकाय Kāśīkh.

dancing n II नृत्यम् MBh, Var, Kāu,

etc — नर्तनम् — नटनम् Kautukas —

नाट्यम् Kāu, Pūṣ, etc.

। II आनर्तनम् ण — आनर्तनम् SāṅkhGṛ

1.11.5 — अनुकारः Maṣav — गुणनिका L

— चारणत्वम् Rājat 5.418 — नटिति †

L — नाटः, नाटम् (१ अर्धर्चादि) L — नृत्

† AV, नृति † RV — नृत्तम् AV, Sṅṛ, etc

— नेमः — प्रेङ्गा L — भोगवत् ॥ २

(prob) रङ्गणम् 111W — रिङ्गः, रिङ्गा L

लासः Rit, लास्यम् 111B, Kāv, etc —

समुदासः L.

the act of dancing near आनर्तनम्

ŚāṅkhG 1.11.5 — the act of dancing

together सहनर्तनम् L, सहनृत्यम् Gout

the act of dancing towards आनर्तनम्

ŚāṅkhG 1.11.5 — the act of dancing

नृत्यशास्त्रम् Heat — पूरुषम् L dancing

academy भानुः T dancing and

singing नृत्यगीते n du KathUp

dancing as practised by women लासः

L "dancing at evening twilight"

संध्यानाटिन् m L dancing (esp with

violent gesticulation) लाण्डवः, लाण्डवम्

(गु अर्ध-चर्चादि) Mālatim, Kathās, BhP

10, MatsyaP, Rājat, etc a dancing

hall रङ्गशाला L.

dancing master II नाट्याचार्यः Mṛicch—t

नर्तयितृ m Mālav 2. 24. $\frac{29}{30}$.

II नर्तकः MBh.

a dancing master who teaches courtezans

नोठमदः ३ dancing place नर्तनस्थानम्

— रङ्गः L. ५५

a dancing - room ।। नृत्यशाला L —

नर्तनशाला MBh, नर्तनागारम्, नर्तनागृहम्

MBh.

।। नाट्यशाला Garudap — नाट्यागारम्

Bhar.

dancing round भ्रामरम् L dancing,

singing and instrumental music

नृत्यगीतवाद्यानि न वल MW desire of

dancing निनर्त्तिषा Hcar fond of dancing

नृत्यप्रियः L — नर्त्तनप्रियः L — (Śiva)

नाट्यप्रिय mfn L high style style of

dancing मार्गः Inscr, Dāsas ~~instruction~~

~~int~~ instruction in the art of dancing

प्राहः L joyous dancing प्रमोदनृत्यम्

MW a kind of dancing व्युत्थानम्

MW a kind of gait (in dancing) नुरङ्गिनी

Krishna's circular dancing ground

रासमण्डलम् BhP, Pañcar a mode of

dancing (~~might~~ neither quick nor slow)

घनम् L necessity of dancing नर्तित्वम्

Ratn 1. $\frac{5}{6}$ the office of a dancing master

नाट्याचार्यकम् Pañc a particular attitude

of dancing वर्धमानः Samgīt —

यतिरेषा Samgīt — (the
crossing of feet)

वेष्टनम् W — (a disposition of the

hands) वेष्टनम् W a particular mode

of dancing वीङ्ग L a particular

position in dancing संहतम् Sangit —

मुलू mbu sangit (v.l मुन्) a

particular position of the hands in

dancing उद्युतः — उल्लणः —

उर्ध्वमण्डलिन् m — केशबन्धः —

चतुरश्र (Scil हस्त) — नितम्बः Cat

— ललितः Cat — वक्षोमण्डलिन् m

(Scil हस्त) Cat — वलितः Cat a

particular posture (in dancing) चतुरश्रम्

Vikr 4. $\frac{41}{42}$, Sch — चतुरश्रकः Vikr

4. $\frac{41}{42}$ — समपादम् Samgāt a place

enclosed for dancing रङ्गवाटः MBh,

Hariv a place for dancing उपनृत्यम्

R perfect dancing (according to the

Natya-sastras) आभ्यन्तरनृत्यम्

आभ्यन्तरनृत्यम् L a person who knows

dancing and singing मङ्गुशः L

a place for dancing नृत्यस्थानम् —

रङ्गपीठम् Das the position of the hands

in dancing नृत्यहस्तः Cat the science

of dancing नृत्यशास्त्रम् Heat — ~~नाच्ये~~

नाट्यवेदः Cand, Dasar, नाट्यशास्त्रम्

Mālav a straight position of all the

limbs in dancing रेखा संगित to

gesticulate as in dancing (in token of

derision) before anyone प्रनृत, प्रनृत्यति,

प्रनृत्यते (acc) MBh to mock in turn

by dancing before प्रतिनृत, प्रतिनृत्यति

(acc) MBh a woman active in dancing

जघनचपल W.

dances n II नर्तकः MBh, Var, Kāv, Puṣ,

etc — नटः MBh, Kāv, etc.

II कृशाश्विन् m L — केवलः W —

केलकः L — केलिकोशः L — केवलः Gal

— जायाजीव m L, जायानुजीविन् m L

— तालधारकः L — तालरेचनकः L (प्र. १)

तालवेचनकः) — धर्षक m L — नटसंज्ञकः

W — नटी L — नर्तनः (१ शुभ्नादि)

MBh, Mahab — नाटकः R — ननु m.

RV, etc — पीताम्बरः L — प्रहासः L

— भरतः Yājñ, Mālatīm, Pīth — लयारम्भः

लयालम्बः L — लघ्वः Uṇ 1.153, Sch,

लासकः R, लास्यः MārkP — लिखः L,

लघ्व — वलकः Mālav — वाणिनी L

— (prob) वारमुरव्यः MārkP — वासन्तिकः

L — वीक्ष्यः L — नृषलः L — शैलालिन्

m L — सुदनाः L.

chief dancer नटवरः (W) नटप्रेष्ठः (MW)

a dancer employed by a woman प्राक्षिकः

L a dancer (esp one who dances on the

edge of a sword) कलायनः L a dancer

supported by another's wife प्राक्षिकः L

family dancer वंशनर्तिन् m VS.

a female dancer II नर्तकी Kāu, Pur,

etc.

III कारिका L — प्रेङ्गकारिका Bhar

— लयपुत्री L — लासिका Kathās,

Vcar — शैलषा MBh.

a great dancer (said of Śiva) महानृत्यः

MBh the profession of a dancer

कौशीलवम् Gobh 3.1.19, कौशीलव्यम् Mn

11-65- a public dancer शैलूषः VS, etc,

शैलूषकः MW a young dancer लासक

लासकयुवन् m L — शैलालियुवन् m

Hear female dancers चारणदाराः m pl

Mn 8.362 one who dances on the edge.

of a sword चेलकः L.

dancing adj II नाटिन्. इ

III उल्लासिन् — नर्त — नाटक t (ई) W

— मृनु RV — प्रनृत्त MBh, R, Kathās

— प्रेङ्गल Vcar — लासिक ऽलं, लासिन्

मान — विलासक क (इका) MBh.

always dancing सदानर्त constantly

dancing (Siva) नित्यनर्त MBh ~~का~~

a dancing boy लट्ठः (only L).

dancing girl । II नर्तू क L — नाटकीया

Bhar, Das — लासकी, लास्या L.

dancing mistress लाण्डविका Naisik 22

dancing towards भानर्तक T the

keeper of dancing girls • वेङ्ग्याचार्यः

L a kind of dancing girl रङ्गवाराङ्गना

Śringār the master of dancing girls

वेङ्ग्याचार्यः L (said of peacocks) not

dancing अलास्य Ragh 16.14 ~~10071~~

possessing dancing peacocks नर्तिलमयूर

Bhartr̥ the son of a dancing girl

नारैयः, नारैरः L any person before

whom it is danced उपनृत MBh 5.

म१०० any person round whom it is

danced उपनृत MBh 5. म१००.

to be danced II नरनीय म१०० Git.

to cause to dance नृत्य caus नर्तयति,

नर्तयते RV, etc.

I II उल्लस caus उल्लासयति Kaḥās, Rājat, Hit,

etc — प्रनृत caus प्रनर्तयति Kaḥās —

(met) प्रनृत caus प्रनर्तयति Kād — विलस

caus विलासयति Vās.

to cause to dance about नृत intens

नर्नर्ति, नर्नृतीति, नरीनृतीति, नरिनृतीति G.

to cause to teach to dance लस caus

cl 10 (Dhātup 33.55) लासयति Vihr

one who causes to dance with violent

movement लाण्डवयित् mf (त्री) n

Viddh $2 \cdot \frac{3}{4}$.

causing to dance । I नर्तयित् ~~नर्तयितु~~ mf (with

acc) Vcar — नर्तक mf.

caused to dance forwards प्रनर्तित mf.

made to dance नर्तित mf Kāu.

desire of dancing निनर्तिषा Hcar.

10075 X

dan da

an ian u ii L.

dandled adj । I प्रनर्तित MW.

। II नर्तित Kāṇ ,

danger n । I भयम्, भयानि n pl RV,

etc — भीति f (often itc) Yājñ, Kāv, etc.

III अत्ययः — आशङ्क — कृच्छ्रम्, कृच्छ्रम्
(often itc) RV 10. 52.4, Nir, AitBr, etc

— प्रतिभयम् Āśubh, Rājat — भीतम् L —

संशयः (itc f आ) Āśubh, MBh, etc —

संदेहः (itc f आ) Kāv, Pañcat.

accompanied with great danger

महामय म्(आ)न MBh any danger

भयमात्रम् : VarBṛS apprehensive

of danger भयदर्शिन् म्(आ)न w

attended with danger भयोत्तर —

सापाय म्(आ)न Kāṇ, Pañcat, Rājāt

attended with many dangers

बहुपाय म्(आ)न Pañcat being in

danger संकरिन् म्(आ)न MārkaP

bringing danger भयावह mtn

SvetUp, MBh, etc causing danger

संशयावह mtn MBh — भयद (gen

comp) mtn Hariv, Var, भयदाय (w)

भयदायिन् (Ragh) भयप्रद (MBh)

भयप्रदायिन् (Var) mtn causing

great danger सुभयंकर mtn MBh

connected with any great

Immediate danger महात्ययिक भय

Car. danger and security

भयभयम् Bhag danger from भयम्,

भयानि n pl (abl or comp) RV, etc

— संकटम् (comp) MBh, Kāv, etc

danger from a king राजभयम्

VarBṛS, Pañcat danger from an

enemy रिपुभयम् VarBṛS danger

in regard to one's fortune अर्थसंशयः

MBh danger of death मृत्युभयम् VarBh

danger of life । I जीवितसंशयः w,

जीवितसंशयः Mn 10.104 - जीवितव्यसंदेहः

Introd 1.4.14.

1II प्राणकृच्छ्रः MBh 2.6, BhP - सूना

BhP.

danger resulting from unusual

natural phenomena देवालयः Var

danger threatening a country

राष्ट्रभयम् VarBhS danger to भयम्,

भयानि n pl (comp) RV, etc — संकटम्

(comp) MBh, Kāv, etc.

danger to life । I प्राणसंकटम्

BhP — प्राणसंशयः Gaut, Āpast (also

प्राणसंशयाः) n pl — प्राणसंदेहः Pañcat.

II प्राणवाधः Mn 4.31 (U. 1.) Kām,

BhP (also आ f A) - प्राणालयः Yājñ

Hariv, Daś - प्राणान्तिकम् MBh -

प्राणवाधः Mn 4.51, 54.

fallen into danger संशयगत मन्

Sak - मिथूकृत् मन् RV. 10.102.1 full

of danger शङ्किन् मन् Parīcat -

विश्वतो भयात् BhP free from all

visible danger अनपायदृष्ट mtn

Bcar 2.42.

free from danger II विशङ्क mtn

Kām.

II अपापाय mtn Jain-निरत्यय

mt(आ) n Kāu, etc.

freedom from danger विभयम् Bhp.

~~great danger महाभयम् अष्टध, MBh.~~

~~that~~.

a great danger. II महद्भयम् MBh

— महाभयम् AitBr, MBh, etc —

महाभीति & L — महासंकटम् Bhartr.

keeping away danger भीतिच्छेद

mfn Bhartr. a list of hymns

that secure from danger

अभयगणः AV, Paris not exposed

to danger विभय म्त्न BHP not in

danger अव्यग्र म्त् (आ)न MBH, R

one whose life is in danger कुच्छ्राण

म्त्न MBH, R, BHP saved from danger

कृतमय म्त्न W season of danger

कुच्छ्राकालः MBH 1 a sign of danger

शः L undergoing danger कुच्छ्राश्रित

म्त्न RV 6.75.9.

२I भयहेतु $\approx$ w - दुरितम् RV, AV, Hariv,

Kāu, etc.

२II कुनत्र in यज्ञकुनत्र = the dangers

connected with sacrifice. — यजस् $\approx$

RV — दुर्गम् RV, AV, Mn, MBh, etc, दुर्गः

(only Pañc 5.76, Bn) — दुर्गेहम् RV —

नाष्टा AV, VS, ŚBh.

absence of danger निरुपद्रवता kull

beyond danger आतिनाष्ट mfn SBr.

facing great danger अत्याहितम्

free from danger निरुपद्रव mfn

MBh, Kāv. etc great danger

अत्याहितम् a great danger

महादुर्गम् Parīcat - (from which a

person recovers) अपमृत्यु m great

danger personified as a son of

Adharma by Nirriti महाभयः MBh

(prob) one whose subjects are

protected from danger निरुपधिपालित-

-प्रवृत्ति मत्त Inscr the post of

danger in battle वीराशंसनम् L the

dangers connected with sacrifice

यज्ञारण्यानि न pl - यज्ञकृन्तत्राणि न pl

SBh free from dangers अनापू मत्त

संज्ञ — अपक्वम् mf (आ) ॥ Dharmas.

dangerous adj II भयकर, भयंकर्तृ,

भयंकर्तृ MBh, भयकृत्, भयविधायिन् W—

संकट f (आ) MBh — सोपद्रव f (आ) Sāring P.

I II अघ RV — अशिव f (आ) RV, AV, MBh,

etc — कष्ट Pāṇ 7.2.22, Naṣ 13.16

(= कृच्छ्र) — दुराधर्ष RV, AV, MBh, etc —

दुर्धर्ष MBh, R, etc, दुर्धर्षण R 4.9.55, etc

— दुर्विगाह Prasanna, दुर्विगाह्य MBh

13. 1840 — दोषवत् R — परितभ्य RV —

प्रातिभ्य ङ (आ) ढेऽवृत् Gobh, MBh, etc —

प्रबल ङ (आ) Mārka P — वारण ङ (ई) RV,

Shadabde — विरुद्ध MBh, R — लिपम ङ (आ)

Mn, MBh, etc — संदिग्ध Gaut — सप्रातिभ्य

Jatakam — समय ङ (आ) Lalit — सापाय -

ङ (आ) Kāv, Pañcat, Rājat.

not - dangerous अभय (आ) any

dangerous depth (of a river, etc)

उग्रगर्धः TāndyaBē become

dangerous विषमिit Bhp dangerous

(as a disease) सोद्योग Rājat

dangerous in results विपाकदारुण

Prab dangerous state (especially

in disease) कृच्छता Suse an

dangerous time आघातकालः Car.

dangerous to II संशयकर ‡ (इ) (comp)

Sis — संशयावह (gen. or comp) MBh.

II प्राणहर ‡ (इ) (comp) Yājñ, R, Cāṇ.

dangerous to life प्राणान्तिक ‡ (इ)

Mn, MBh, etc free from dangerous

opponents अनापू ŚBr more
more

dangerous than a thunderclap

18-
1094

वज्रपातदुःसहतर Pañcat a particular
kind of dangerous disease

राजयक्ष्मः, राजयक्ष्मन् m RV, etc

Surmounting any dangerous ^{time} disease

नैदर्याम् TāndBē standing in a

dangerous place निषमरश †(आ)

Pañcat very dangerous महामय †(आ)

MBh - (as a disease) रुक्म सुसु

to be dangerous अम्, अमति RV 8.77.10.

dangerousness 1I विषमत्वम् Vishn.

dangle nb | I चञ्च el | चञ्चति

Bharts, Venūs (Sāh 6. 84, Sch),

Ritus, Git, Kathās, etc — संस

el | (Dhātup 18. 15) संसत (ep

and m c also संसति) Ragh.

| II चञ्च el | (Dhātup 10. 15)

चञ्चति (m c also चञ्चति)

Suparn, MBh, etc — चञ्च el 6

(Dhātup 28. 87) कुडित Kāv, Pur,

Rājat, etc.

dangling २ I II विउउउमि Suleh

(v. l.)

dangling adj I I तरलित Gīt 7. 11,

Sāring P — चन्दनम् Pāṇ 5. 4. 3,

Vārtt — कुडित MBh, Kāv, etc —

कुडित (आ) MBh, Kāv, etc.

1 II ଅଢ଼ିଆ Comm on MBh ଚଢ଼ା

† ‡ (ଆ) MBh, Kāv, etc

ନିଚାରିନୀ Pracand having dangling

earrings କୁଟିନକ୍ଷୁସା Kathās

କୋଳକ୍ଷୁସା MW having trunks

dangling down ଅଞ୍ଜନା MW wreaths

dangling down ଚଢ଼ାସନ Bear.

dappled.

dappled adj II पृक्ष (Um 4.52) RV, AV,

३२, १२४, MBh — सारङ्ग f (ई) AV, ३६,

MBh — शत्रुत f (आ ई) RV, etc.

III पृक्ष — प्रुषितप्सु RV.

dappled and spotted (said of

horses) सारङ्गशत्रुत MBh a dappled

cow तद्विरूपा RV, VS, TBh dappled

horse (esp. said of the Sun's horse)

10/00 2

एतशः RV a dappled mare

(applied to the animals ridden

by the Maruts) पृषती RV, VS,

SBr, SsS dappled with red

मेहितशब्द Pan 2.1.69, Sch,

मेहितसारङ्ग SBr, SsS driving

with dappled cows पृथिवी RV 1.12.7,

7.18.10 / पृथिवी having a dappled

8
10/01

• horse शबलाक्ष MBh.

having good ^d Darbha or kusa grass

सुदर्भ मृत् मृत् a kind of ^d Darbha

grass शारदकः L made of

darbha दर्भमय मृत् (ई) न (१ शरादि)

TB 1, SB 13, Pañcat, Kās, BHP

white darbha grass यज्ञभूषणम्

Bhp — तीक्ष्णः Np.

a Darda prince II दरदः MBh

1. 2694, Hariv, दरदः (g सिन्धुवादि)

Rājat 7. 914.

dare vb । I धृम् cl 5 धृष्णोति RV,

etc, cl । धर्षति VS, R.

to dare to attack धृम् cl 5

धृष्णोति RV, etc cl । धर्षति VS, R,

MBh.

daring । I साहसम् (if f आ)

MBh, Kāv, etc.

great daring महासाहसिकता MW

10/05
2

'marked by daring' साहसिकः

Pañcad.

~~mutual~~ mutual daring I II

क्रन्दनम् L — क्रन्दनम् W.

I dare say वा MBh, Kāv, etc.

daring adj I धृष्ट RV, AV, MBh,

Kāv, etc — साहसिक ‡ (इ) MBh,

Kāv, etc.

I II धारान्तरचर R — धुषित RV, AV

निर्ह, निर्हिक M B h — प्रशध RV

प्रस्कान्दिन Jatakam — शधित RV.

a daring action अत्याहितम

daring heroism तीव्रपौरुषम

extremely daring महासाहसिक

Farved more daring शधिततर

of daring valour धृष्टपराक्रम R.

aduk adj 1 L निगिर f (आ) MBh 6.2379,

RV 16.104 — श्यामक Var Brs — कृष्ण f (आ)

RV, AV, etc — अन्ध f (आ).

1 II

अन्धकार — अन्धकारमय — अन्धकारि

kād — अन्धकारिण f (आ) — अप्रकाश f (आ)

— असौचिष्णु L — अवयुत RV 6.21.3

— दास f (आ) BLP 4.5.3 — दास्य W

— दामय f (इ) L — दामय MBh 8.417,

10/08/2

R, Harin — दुष्प्रकाश MBh — शुभवर्ण MBh,

R — एवान्त (fr 1 श्वं. cf. Pān 7.2.18) —

नाभोरूप VS — निराशोक MBh, Mālahim,

kām — नीलवत् RV — निज्योतिस् Hear —

निज्योतिस् Hear — निष्प्रकाश MBh —

निष्प्रभ ऽ (आ) R — पाण्डुरा — रजस्त

AV — राम ऽ (आ) AV, TĀ₂ — संज्ञाशोक

Megh — विगत (ifc) L — आव ऽ (आ)

10109

KV, AV, BD, etc - ज्ञेयः RV 1.14.0.9 (say)

सुखः सुखः -- सिनेतर Si, kum,

Laghu - लघुः W - होनांशु kār.

not dark अतमः 3 Feat

any dark substance नान

no, any any object of dark

known colour नान W belonging

to the dark half of a month

10/10

11/10/10 a buffalo of a

dark colour, 11/10/10: 12/10/10

the dark and the other (i.e. light)

half of a month (11/10/10),

11/10/10, dark at an end

old 11/10/10/10 dark

(as with anger) 11/10/10/10

11/10/10/10.

dark blue 11 तारावा L-1011

511 — 11 तारा (11) MPH, hā, etc

— 11 तारा (11) RV, AV, etc - 11 तारा

L.

11 तारा (11) 11-4-42) MPH,

R, etc — 11 तारा (11-4-42) Lalit

(esp) 11 तारा (11 or 12) RV, etc - 11 तारा

MPH Phant.

dark blue and red ११३ ॥ ११३ ॥

RV, ck dark blue colour ११४ ॥ L

— क१३: L dark blue like a

jewel (i.e like a Sapphire) ११५ ॥

११५ ॥ MBh dark blue paint

११६ ॥ W dark blue river

११७ ॥ L dark blue stone

११८ ॥ R dark blue (which

7
10/13

is often confounded with

black by the Hindus गन्तः L. -

dark-bodied नीलाङ्गः R dark-

brown नीलपिङ्गः f (आ) L. - 2.11.14

f (आ) RV, AV, Br., etc a dark

brown colour अश्विन W dark-brown

in colour कृष्णपिङ्गः f (आ) R 2.69.14

- a dark cloud नीलाङ्गः W -

परपद्यन: Pañc 5-4.

dark colour 1 I श्यामलता

Naish, श्यामलत्वम् (sarvad) —

मीलता kām, Sn̄r.

1 II द्युमिमन् m ts, kāh.

1 I
dark - coloured / द्युमि ० (आ) V̄s,

Br, etc — मलान Prab-श्यामलक

col — आश्याम Heat — आसित ० (आ)

9-
10/15

Ved आसिक्री) RV, etc - आसितवर्ण

TS.

1 II तमस AV, 11.9.22 - द्याम L-

द्यामक dharma's - - राम ऋ (आ)

AV, TĀ₂ - - श्याव ऋ (आ) RV, AV, B₂,

etc - श्यावक MW - (as clouds)

रुक्षवर्ण MBh.

a dark coloured bull गोरुवृषः

Yajn̄ a dark coloured horse

नीलकः L a dark day वादः L a

dark dress डोचकः dark-faced

मलिनमुख (only L); मलिनोऽस्य L

a dark film over the eye of a

blind person नीलपरतम् Pañc

dark flamed (through smoke)

कुवाचिसि म L dark fortnight

किरापक्षः Kir 2.37 the dark

fortnight of the lunar month

(in which the moon is waning)

वद्यपक्षः RV a dark garment

नीलपत्रः Hit the dark Go-karni

नीलस्कन्धा, नीलस्कन्धा, नीलस्पन्धा L

dark gray शक्तिन सि, Rājāt, etc

esp) dark green नील ठ (आ or ई) RV,

127
10/18

etc dark haired शुभकेशः BHP

the dark half in Caitra चैत्रोपक्षः

Laty 10.5 & 20 the dark half

of the lunar month उनासितः L

the dark half of a month

अष्टमि APG? (sch) — (fifteen

days during which the moon

is on the wane, time from

13-
10/11/9

full to new moon) कृष्णपक्षः

Kāty Śr 15, AśvGr 4.5, Mn, Yajñ, etc

1 II

the dark half of the month / अयवः

VS, ŚBr 2, अयवन् म ŚBr अयवस् ॥

VS, अयवः, अयवन् म TS —

तामिस्र पक्षः Rugh 6.34, VarBṛS 9.36-

24, तामिस्रः W — तामिस्र (with पक्ष),

तामिस्रः Laty 9, Gobh 3 f, Mt 3.11.21.3

the dark half of the month

Māgha माघपक्ष: kṛtya's dark

leaved? धूमपत्रा L, धूमावहा, सुग्मा-

नीलपत्र: L dark like smoke

धूमधूम Suśr, kār a dark

line नीलराजि f Ritus a dark

membrane over the eye of a

blind person नीलपरतम् Pañc

15
10/21

dark-necked (as Rudra-siva)

शितिकण्ठ VS, etc -- शितिकण्ठ MW.

a dark night 1 I कालरात्रि इ

कालरात्रि W.

1 II ? अन्धरात्रि AV -- तामिस्रम

(also pl) MBh 4.710, Bhp 5.13.9,

Git 11.12. #

the dark one असिक्री RV 4.17.15.

10.3.1 — रजनी AV, etc.

dark-red 1 I धूमलोहित MBh —

ताम्रधूम त (आ) AV 10.2.11 —

रक्तश्याम Var — श्यामारुण Var Brs,

सिंः — कृष्णलोहित L — कृष्णताम्र

Sūryas — रक्तकृष्ण Sāṅkhaḥ.

1 II उन्मिताम्र त (आ) MBh, Ragh 15.

49, etc. केश Var Brs 61.2.6 —

धूमवर्ण TAr 1.12.4, MBh 1 —

धूम ठ (आ) Vs, Br, etc - धूम ठ (आ)

Vs, Br, etc - - धूमवर्ण MBh, R —

(the colours of the dawn) अथर्वश्रुति: L.

dark red with dust पांसुधूम Mn'

dark-robed पाण्डुरेतरवासन् Susr

dark - smoky white सितकाजरं L

dark smoky whiteness

सितकायः L - a dark spot

कायिका Var. B.S. dark (the colour)

गीतम् TS, Kanishup - dark -

tinge अकः RV dark with

dust धादिधूम BLP - - पासुधूम

MW dark yellowish white

सितकाय L dark-yellowish -

whitish white सितपिङ्गल L

19-
10/25

dark yellowish whiteness

सिलका-यः L dark yellowish

whitish whiteness सितपिङ्गः L

dressed in dark blue clothes

नीलवासः BP a gathering

of dark clouds तनाघनोद्यः W

growing dark सायंभावः AV

half dark अर्धश्यामः lak

having a dark blue body

(as a sword with a dark -

blue edge) कालाङ्गः MBh 4.231

having a dark-blue colour

मे-याकेत kad, Hear having a

a dark complexion (consider-

ed as a mark of beauty) श्याम

१ (आ) AV, etc having a dark -

10/27
21

red carriage ताम्ररथ Tār

1.12.4 having dark-blue

stalks विनीतबन्धन MW having

dark-red eyes धूम्रसंरक्तलोचन

MW — नीललोहितारक्षः Sivag having

dark teeth श्यावदन्त (AV, TS, MB, etc),

श्यावदन्त (kāth, MārkaP), श्यावदन्ताक

(Mn, Yājñ, Śuśr, Śāringś) a horse

of a dark colour हेमः L in

the dark प्रदोषम् RV, Gr. S2S

in the dark प्रातिदोषम् RV in

the dark half of any month

वदि (१ स्वरादि) (affixed to the

names of months in giving

dates e.g. वैशाखवदि) a kind

of plant with dark-coloured

23⁷
10/29

flowers कलाय: Sü 13.21 living

in the dark रजस AV made

dark अन्धकारि कद made

dark coloured एरामोकरि L

made dark on all sides

रामन्धकारि किर making dark

अधिकारि त (इका) making

dark coloured एरामोकरि L

c) a dark colour काल f (1/2

Pān. 4.1.42) MBh, R, etc — नील

f (आ or 1/2) RV, etc of a dark-

red colour कृष्णरक्त L of dark

yellowish colour शव w one

who goes about in the dark

मल्लिमुच्य an Mānsr too dark

अतिकृष्ण.

very dark ^{1 I} / अतिकृष्ण 1 I.

1 II अभिनील — नीलपरल W.

wearing a dark garment

शित्तिवासस् Bhp to appear dark

तिमिराय nom तिमिरायते Mahām

4.27 to assume a dark

colour श्यामाय nom श्यामायते

kār, sāh to be dark नील

cl 1 नीलति Bālar to become

dark coloured श्यामीभू, श्यामी-

भवति kir, Naish, Heat become

dark श्यामायित to begin

to become dark coloured

नीलाय Nom नीलायति, नीलायते

kād. to dye dark नील cl 1

नीलति Bālar to make dark-

coloured धूम्रक kām — धूम्रय

nam, धूम्रयति Mudr 5.22.

[← darkish adj 1 I आनील † (आ)

Ragh, Vikr.

darkness 1 I अन्धकारः, अन्धकारम् —

तमस् RV, etc, तमः (Pāṇ 7.3.34, kāś),

L, Sch, तमस्क. ifc ChUp 7.11.2, SamhUp

— तिमिरम् (also pl Yājñ 3.172 MBh,

etc (यं ४ आ R 5.10.2, Kathās 18) —

इवाज्जम् RV, etc.

1 II अन्तः RV — अन्तः RV 4.51.2

R 6.49.11 — अन्तः RV. Near

— अन्तः RV — अन्तः RV — अन्तः RV

Ragh 1.68 — अन्तः RV, तमसः

आन्तः L — अन्तः RV — आन्तः L

अन्तः RV — अन्तः RV (gana इवादि)

29 -
10/35

५८ १ मा) MBh 1.42.36, Sn̄r, Rājāt

— कृष्णम् RV 1.123.1 & 9 — क्षत्र १

RV 1.64.8 — स्वपरागः L — स्वलुज्

म L, स्वलुक् ४ — क्षत्रम् L — तमम्

L — तमसः Un, ch — तमसम् ५८

— तमस्क ५८ chUp 7.11.2 SamUp —

तामिस्रम् MBh 4.710, BhP 5.13.9, 6it

11.12 — तामसम् see अन्धतमसम्

— त्वच ४ with कृष्ण ७२ आसिकनी RV

१०४१.१४ ७३.५ -- दिगम्बर L — दिनकेशवः

दिनकेशरः L — दिनाष्टम्, दिनान्तकः L —

दोषः (only BHF) — दोषा RV, AV, etc

— द्वाता RV — तभोरजस् २ L —

निशवृक्षः L — निशा यमन् २ L —

नीलपद्म, नीलपद्मम् L — नीलम् TS,

KansthVp — नीलराजि ४ Rutus —

गीर्तमन् m kār — प्रातिभाहानि h W,

प्रातिभाक्षय W — भूकः (Un. 3.41, Sch.) L

— भूछायम्, भूछाया L, भूचर्या A —

~~द्वारकामाहिन्यम्~~ माहिन्यम् sāringP —

मेघकम् L — रजस् n RV, AV —

रजोरसः, रजोवत्सम् L, रजोवत्सम् —

रात्रिरागः L — रात्रेवासस् n L — रात्री,

रामम् RV — विद्यद्भूति h W — वृत्रः L

शर्वरिम् L - शावरम् L - शावरी n

13hP, also शावरी m L -- श्यामाकिमन्

m kpr, Vcar, Si (prob) श्याव्या, RV 6.15.

17.

absence of passion and darkn

ess नीरजस्तमसा Yajñ become

darkness तमोभूत Mn 1.5, Bharts.

1.14 causing the destruction

of darkness कलमण्डलसंकारे

Common Hit 1.17 Complete dark-

ness of the soul अन्धतामिश्रः

composed of darkness तमोमय

† (३) VarB₂S 5.3, BHP 3, MarkP, etc

consisting of darkness तमोमय

† (३) VarB₂S 5.3, BHP 3, MarkP, etc

— तामिरमय kād consisting of

mental darkness तमोरुप त (आ)

Nrisip -- तमोरुपिण Nrisip, sch

covered with darkness तमोमय

त (ई) VarB 5.3, BhP 3, MarkP,

etc covered with darkness

सातिमीर त (आ) R, covering with

darkness (said of an evil demon)

तमः प्रच्छादक MarkP darkness

le trojer तिमिरनाशन: Heat 1-11

darkness dispeller तिमिरनुद् म

Var B.S. 4-45.

darkness — enemy / तमोऽरे म ^{1D}

Rajat 2-4 — तमोर्वैरिण् म Gal

— तिमिररिपु म L तिमिरारि म L,

sch darkness jewel तमोभाषी

m L the darkness & clouds

धमतिमेरम् w the darkness

of hell तमस Mn 4.8 f UP 2.

6.4, Märk 12.10, तमः (Pān 7.3.34

kās) L, Sch (in phil) darkness

in mind मोहः darkness of the

eyes तिमिरता Hāsy (०.२ तिमिरवृक्षा

— तिमिरम् Śūśr 1.3.5 f Aśhṭāṅg

6.13, Rājāt 4.314 the darkness

of the (world of the) demons

असुरतमसम् SBr 4 darkness

relating from a coloured sky

मेघातिमिरम् L darkness-splinter

ter तिमिराच्छेद् m Kir 6.36

deep darkness तिमिरौघः L --

द्वान्तसंतति f Rājāt.

1 I dense darkness 1 I तमः संघातः

Ratnav.

1 II ध्वान्तसंतति ॐ Rajat dense

darkness सुतामी रत्ना SBr.

destruction of darkness

कल्मषध्वंसः dispersing darkness

तमोनुद ॐ (आ) Mn 1, 6477, MBh,

(सर्वेनुद 3.17/14), etc enemy of

darkness ध्वान्तशात्रवः L ewe-

loped in darkness असूर्त [Gmn],

RV 10.82.4, AV 10.3.9 evening

darkness प्रदोषातिमिरम् Mricch

founded on darkness तमो—

निष्ठ Mn 12.95. free from

free from
darkness 1 I वितमस् MBh, Ragh,

वितमस्क MBh, Var Bk — निस्तमस्क

Sak, निस्तमिरत्र Prasanner.

1 II वीतमस MW.

great darkness 1 I अन्धतमसम्

Pāṇ. 5.4.79 Ragh अन्धतामसम् L.

1 II संतमस n W, संतमसम् —

समन्धकार: Pāt on Pāṇ. 2.2.6 free

from passion and darkness

नीरजस्तम (R), नीरजस्तमक (L)

full of darkness तमोविशत

41F
10/47

Sāṃkhyak having darkness

destroyed विभिन्नतामिरा MW

having thick darkness for

light महात्मः प्रभा L in darkness

अभिच्छायम् AV 13.1.57 mental

darkness तमस n RV 5.31.9,

R 2, śak, Rājāt 5.144, तमः (Pān.

7.3.34, kāś, L, Sch — तमस्क ye

10/48-42

BhP 7.1.11 the net of darkness

एवात्मजात्म Das not positive

darkness अ-एवात्म The quality

of darkness तमोगुणः W

Slight darkness अवतमसम्

Sis 11.57 (with Sairas) spiri-

tual darkness (one of the

four consequences of Māyā)

10/49 43

प्रावृत्ति f Sarvad thick dark-
ness निःसम्पात L to cover with

darkness तमोमयी-कृ वाish

8.65 to leave in darkness

अवच्छेद , अवच्छादयति BHP uni-
versal darkness समन्धकारः

Paton Pan 2.2.6 — संतमसं nw .

संतमसम् without darkness

अतमस् ऽBr 14.

darken 1 I श्यामी कृ, श्यामीकरोति

kāv — मालिनीकृ, मालिनीकरोति kathās.

1 I उपधूपय Nom उपधूपयति kavīs

— इवन् Caus, RV — श्यामलीकृ,

श्यामलीकरोति Presb, kathās.

darkening 1 I उपरागः ऽak 1866,

MBh, VarBrS.

1 II mfu
आवरक / Sāh, Sarvad — छादनः

Var Brs 24.34 — तस्य mf (आ) n

RV 10.73.5 — एवस्मन् m RV.

the darkening quality रजस n

MBh, Kāv, etc.

darkening उपरज्य p BHP 4.29.19.

darkened ^{adj 1I} / श्यामित kir.

1 II अरोक L — धूमित — राहुगत

Var 325 — श्यामाङ्गित Hariv, Prab,

Kād — संतमस W.

quite darkened एकच्छाय MBh

4.1858.1878.

darkened adj 21 त्वेष्टवस्त Sūryas.

to be darkened सम्पुष्ट, सम्पुष्टयति,

सम्पुष्टयते R.

a darling n. | II प्रसादवित्तकः, प्रसादवित्तः.

my darling | I वत्स Voc.

to darn ७६ I II सेन् ८४ (Dhātup 26.2),

सीव्यति (Ved also सीव्यते) RV, etc.

darning adj I II सेवनम् Suīr, Vop, ĀpŚr,

Sch.

10135⁺

dart | I शल्यः, शल्यम् (यिच् f आ)

RV, etc — शल्यः ^{अय} m (fig applied

to the 'sting' of sorrow, pain

etc) Hariv, Kāv, Rājat.

| II शिपिका L — करमुक्तम् (scal

अस्त्रम्) L — पाणिमुक्तम् (sc अस्त्र)

L — नधनम् RV — निधाऽः ^{अय} रः L —

शक्ति f RV, etc (also शक्ती g

बद्धिदि) — शक m or (more

frequently) f. AV — शतः L —

शलयकः, शल्यः — शिखी W —

सन्निवृत्त L — सन्निवृत्त f. RV —

सर्गः RV — सेना RV, AV.

any pointed dart शूलः, शूलम्

(if f आ) MBh, Kāv, etc

armed with a dart प्रासिक

10157 7/

mfn Pān 4. 4. 57, Sch a

barbed dart प्रासः MBh,

Kathās having a dart इति

mfn MBh, Kāv, etc 'an ~~an~~

iron dart' अयः इति Pān 5.

2.76 a kind of dart स्यात्

m (or n g अध्यादि) L

pierced by a dart सशस्त्र-

10/58 ~~4~~

mf (31) n R, Kālid, Kathās

free from darts विहाय मनु

W a shower of darts

आणवर्णम, आणवर्णम f MW.

3/1/11

dart ub । I रकन्द, रकन्दति RV, etc.

। II अभिप्रभु RV 8. 89. 4 — प्रज

caus प्रजावमनि Nir 9. 17 —

प्रस्यन्द, प्रस्यन्दते, प्रस्यन्दति RV,

G.S., MBh — स्फुर el 6 (Dhātup

28. 95) स्फुरति (mc also स्फुरते)

RV, MBh, Kāv.

to dart ~~asunder~~ asunder विस्फुर,

10/60 P/

विस्फुरति, विस्फुरयति (Pāṇ. 8. 3.

76) (instr) RV, इंभ् to dart

at समभिधाव, समभिधावति,

समभिधावते मभ्, R to dart

forth स्फुल्ल cl 6 (Dhātup

28. 96) स्फुल्लति Dhātup to

dart to and fro. फफराय Nom

फफरायते Kāv darting forth

10161-77

प्रसंगः Kaus.

'darting' adj. I II पुन f (आ and

पुनी Pāṇ. 4.1.39) — मोचन f (ई)

(ifc) Gāt.

frequently darting out the

tongue लेलिहान मझ darting

along प्रसित RV.

अमुद

to dash down निपुथ् caus निपोथयति

Hariv to dash in pieces संस्फल्

caus संस्फलयति T Air to dash out

अभिप्रातिपिष् SBE to dash through

विपत्, विपतति RV 1.168.6.

to dash together II मिथ् ८1.

मेयते RV 1.113.3 - संक्षिप्, संक्षिपति,

संक्षिपते MBh, Kāv. etc - संस्फुर्,

संस्फुरते TBd, SBd.

to dash to pieces निभञ्ज, निभनक्ति

Bhatt — प्रक्षुण्ण, प्रक्षुणोति Baudh — रुज्

Cl 6 (Dhātup 28.126) रुजति (ep also

रुजते) RV, etc — रु Cl 1 (Dhātup 22.63)

रुजते RV — वितड्, वितडयति RV —

विध्वंस् caus विध्वंसयति MBh, Kāu,

etc — विपुश् caus विपोथयति,

10/64

3

विपोथयते MBh, Hariv, R.

to dash upon (as a wolf on his

prey) अवलुप् PA.

dash n II वेगः MBh, BhP.

dashing together संघातः (rarely

संघातम् itc f आ) MBh, Sus2

dashing along in rapid motion

सर्गतक्त, सर्गप्रतक्तं mtu RV

विपोथयते MBh, Hariv, R.

to dash upon (as a wolf on his

prey) अवलुप् P A.

dash न II वेगः MBh, BhP.

dashing together संघातः (rarely

संघातम् ifc f आ) MBh, Susr

dashing along in rapid motion

सर्गतक्त, सर्गप्रतक्तं mtu RV

dashing along pleasantly (over a

rocky bed, said of a stream)

स्खलितसुभगम् Megh dashing together

सघातम् Kath. dashed out (of a

person's hand) विहत मत्न Bhp.

dashed out (of a person's hand)

विहत मत्न Bhp dashed together

संक्षिप्त मत्न.

dashed to pieces । I विप्रकीर्ण mtn

MBh, R. etc.

। II विध्वंसित mtn R, Bhp — विमाथित

mtn Sāṅkhya, MBh, etc.

one who has his eyes dashed out

विनिर्भृन्नयन mtn R.

10/67

4

date n III मधुकर्कटिका L - माध्वी L.

date and yellow and beleric my

rabalan trees प्रियातलांलखजूर हरीत -

- कीवि भीतका m pl MW the date

fruit काठिनः W.

the date - tree I II धनामयः L -

तृणवृक्षः Np२ - दुरारोहः L - नीलच्छदः L

- हस्वफलः L, the

the fruit of a species of date

यदिनामलकम् L the fruit of wild date-

tree नेपाली L.

a kind of date ^{III} कोमला L - खर्जूरः L

- द्वीपसम्भवा L - द्वीपखर्जुरी L, द्वीपजम्

- पारवतः L - मधुखर्जूरिका, मधुखर्जुरी

L - मधुफलिका L - मधुस्रवा L -

वसुधाखर्जूरिका L - स्थलपिष्टा L.

10/69.

3

कर्करः, कर्करम् L — कोलकर्करिका L,

मधुखर्जूरिका, कोलकर्कटी *dal* — रेवत्कम्

L — रेवत्कम् L — भूखर्जुरी L —

माध्वामधुरा L — मुनिखर्जुरिका L —

राजपिण्डा L — राजेष्टा L.

a kind of date-palm कण्ठकिनी

a kind of date-tree क्षीरखर्जूरः L —

जरा (Pan 3.3.104) L — नृपद्रिया —

पिण्डस्वर्जूरः (kād) पिण्डस्वर्जूरिका (L)

पिण्डस्वर्जुरी (L) — पिण्डी (१ गौरादि) L

— प्रियदर्शनः L — फलपुष्पा L —

फलमुद्गरिका L — मधुरसावा L — राज्ञः

राजस्वर्जुरी L — राजजम्बु m Vikr —

राजन्यः L, क्षीरिका — स्वपिण्डा L,

a kind of foreign date रक्तस्वाडवः L

a kind of small date काकककटी Np३

10171
5

a kind of the date-tree क्षीरिका

MBh 3.11570, Lalit 24 made

from the juice of the wild date

खजूरसज्जः Gal a marshy date-palm

ललाङ्गुरः L the marshy date-tree

हितालः Haria, Vās, Jātakam

the wild date-palm कषायिन् m

(खजुरी) L, the wild date tree

the wild date-tree I खजूरः L
 खजूरः L.

II कोकः L - खजूरः f L - निःश्रेणी,

निःश्रेणी L - नेपाली L - यवनेष्टा L.

date n । II कालिकता, कालिकत्वम् ।

dated adj कालसम्पन्नः ।

bearing a date कालसम्पन्नः ।

10/5/4
+

(in gram) the idea expressed

by the dative case सम्प्रदानम्

Pan. 1.4.32.44 etc.

Tatura n. II पुरीमोहः L.

The Tatura or Thorn-apple हेमतरु m

W a kind of large Tatura-apple

राजकुसूरकः, राजधूर्तः L.

Datura alba n II (used as a poison) धत्तूरः

Suse, Bhpr, Kāv, धत्तूरकः, धत्तूरका.

The fruit of Datura alba धत्तूरम्

Kathās.

Datura festuosa n. II उन्मत्तः Suir —

कण्टकलः L — कलमः L, धुसूरा —

माचानः L — कृष्णधन्तुरः, कृष्णधन्तुरकः L.

The thorn apple (Datura festuosa)

उत्क्षेप्तः L.

10/78

Datura metel n I II उन्मत्तः सुस् -

उन्मथः

a thorn - apple (Datura metel)

काहलपुष्पम् L, धुस्तूरा - उक्षिप्तः

L.

dalāḥing ७ 1 I लेपः yājñ, kāv,

Pur.

10/80 K

Daucus carota । I स्वादुमूलम् L —

सुमूलकम् L.

। II धेनुकरः L — पिण्डकः L —

पिण्डमूलम् , पिण्डमूलकम् L — पीतमूलकम्,

पीतकन्दम् L.

X
10/81

daughter | I पुत्री MBh, Hariv, etc

कन्या RV, AV, etc, MBh, etc.

| II अङ्गजा — आत्मजा MBh, R, etc

— आत्मसम्भवा R — आत्मोद्भवा L

उद्भवा L — कन्यका MBh, Sak,

Yājñ, etc — कन्याविकी L — कुमारी

AV, Ait Br, etc — जा यज्ञ MBh,

etc — जाता W — जामा MBh 13.

2474 — तनया (gana प्रियादि) Mm,

11. 172 (v.l.) Nal, R, etc —

तनुजा L — तनुजा Mariv 15774,

Rum 1.59 — दायादा, दायादी AgP

दारिका Mariv, Kathās, दारकी BhP

4.28.21 — देहसंचारिणी f L — दुही

L — धोता (Buddh) धोदा (Mudich,

Ratn) — धोदटी L — नन्दना —

नन्दनी L — नन्दिनी MBh, etc —

नयाली RV, AV — मालिका L — वशा

L — संतानः, संतानम् Nir, Mn,

MBh, etc — समुद्र (?) f L —

समर्थिका L — सुता (~~सु~~ f आ)

Mn, MBh, etc — सूना L — सूनु

f Mn 1. 10 — स्वजा L.

being a daughter कन्यामयं mfn.

10/84

Ragh 6.11, 16.86 Bhima's

daughter भिमयन्त्रिनी ML

'Bhimaka's daughter'

भिमकात्मजा Sis Brahma's

daughter ब्रह्मयन्त्रिनी Heat

ब्रह्मयन्त्रिनी L bringing forth

(only) daughters ब्रह्मयन्त्रिनी

Mn 9.81 the condition of a

10/85

daughter दुहितृत्वम् mīsh, Puer

the condition of a daughter-

in law ^{मा}सुखित्वम् Rājat-

a daughter and a son सुतापुत्रौ

m du L daughter and mother

दुहितृत्वमालये f du Kathās 98.54

a daughter's daughter - दोहिनी

mīsh, R a daughter (drawing

10186

milk from her mother) ग्रि

f a daughter (esp. a

daughter appointed to raise a

male issue to be adopted by

a father who has no sons)

ग्रिनि Mn, MBh, etc, ग्रिनि.

Paṇ 7.3.45, Vārtt 10, Pat

a daughter's father - in - law

i.e. father of a daughter's

husband मैत्रिकः MW.

a daughter's husband | I

मामातृ m L, = जामातृ, मामातृकः

Vet ~~a daughter's husband~~

पुत्रिकाभर्तृ m MW — कुटिलुःपति

कुटिलुःपति, कुटिलुपति on Pan 6.3.

24, Kāś — कन्यापति m L —

10/88

कन्याभारत m L.

+ II कन्याकापति m L — विट्पाति

m Mn 3. 148 — सुतापति m

KatySr, Sch.

a daughter-in-law ^I L ^I रघु

AV, etc — वधू ^I H Paris

पुत्रवधू L.

+ II जनिका W — जनी L

10/89

जाम्नी MBH 12.8868 — नववधू

f. L — वधु f वधुटी, वधुटी,

वधुटी ! .

the daughter-in-law of a

king नृपसुता MW the daughter

of a disliked woman दैर्भागिनी

the daughter of a disloyal

wife कौटिल्य Pan 4.1.127, Kāś

10/90 10 -

the daughter of a female beggar

कोलटेरा Comm on L the daughter

of a king of the Kekayas

अनंसी R the daughter of a

prince of the Kekayas (one of

the wives of Dasaratha and

mother of Bharata) अनंसी R,

Ragh, MBh, Dās the daughter

10/9/11

of a rival सपत्नीदुरित f MW

a daughter of an Apsaras.

सुता L daughter of

Bhagiratha भगीरथकन्या

Prasannar, भगीरथसुता MBh

a daughter of Daksha दक्षसुता

दक्षकन्या MBh | daughter

of day. वासरकन्या L daughter

10/92 +2-

of ~~the~~ Death (Mara) लक्ष्मी Lalit

24.20 daughter of death (Mrityu)

लक्ष्मी VP 1.7.31.

'daughter of Himâlaya' I

हिमालयसुता Kavik — डी. जे. नरसिंह

f. L, डी. जे. नरसिंहसुता Sinhâs.

I II नगनान्दिनी L.

'daughter of Jahnu' जाह्नवी

MBh 3. 5. 13 (metrically गिहति

7680), Bhag, Hariv, etc

'daughter of Janaka' विदेहजा

R. 'daughter of Mekala'

मेकलकन्या, - मेकलकन्या

Balar daughter of a powerful

man, उग्रहिर & Kāty on Pān

6. 3. 70, उग्रपुत्री the daughter

of Prishata पुषती MBh 1. 6390,

पुषती 'daughter of Puloman'

पुलोमना Prasanna, पुलोमतनया

Gad — पुलोमी Kāv, Pur a

daughter of Soma सोमकन्या MBh

सोमपुत्री MBh 'daughter of

Susikhi सौरभी MBh, Hariv, R

the daughter of Sūrya or the

10/95 15-

Sun. सूर्य RV, AV, Ait Br,

Kaus 'daughter of the King of

Madra' मद्रसुता L 'daughter

of the mountain (Himâlaya)'

शैलकन्या Hariv.

'daughter of the Sun' I T

दिवाकरसुता Var Br. S.

- II अकाल्मजा L — देवाकरी L.

10/96 16

'daughter of the Vidarbha king'

विदर्भतनया MBh 'daughter of

Trashtri Saranyū' त्राष्ट्री Nir

12.10, MBh 1.2.599, Hariv

545 Trashtri daughters of Trashtri

त्राष्ट्र्याः pl Tāṇḍya Bz 12.5.

a daughter's son । I दौहित्रः

Mn, MBh, etc — पुत्रिकासुतः W.

10/97 X

+II कुतपः L -- सूनु m W.

a daughter's son who by

adoption becomes the son of

her father पुनिकपुनः SaikhSr,

Sch a daughter's son who by

agreement becomes the son of

her father पुनिकपुनः SaikhSr,

Sch a daughter (the milker)

10/98 18

3. पुत्री । a daughter who has
not been made putrikā or a
sharee in the privileges of a
son अकृत Pān. desirous of a
daughter अगृहीत mfn Pān. 1.4.

3 Pat having a daughter.

3. पुत्री मत्त mfn GS having a
beautiful daughter सुकोटम

10/99 19

mfn. Vop having a daughter's

son दोहितावत mfn MBh

having a good daughter in-law

सुरनुष mf (311) n RV like

(with a daughter in-law

रनुषावत Mn 8.62 a little

daughter वत्सा Kālid, Uttarar.

Prab a merchant's daughter

मातापुत्रा Kathās mother and

daughter मातापुत्रा f du

Kathās one's own daughter

पुत्रा f MW possessing a

daughter पुत्रा m

relating to a daughter's son

पुत्रा m (f) m MBh

'son and daughter' पुत्रा m

du MBh3. 2565- the son of a
daughter adopted before

पुत्रिणीपुत्रः MBh the son of a
daughter adopted to raise issue
for her father पुत्रिणैः Kull,

पुत्रिणः the state of a daughter

पुत्रिणी Kathās a step-mother's
daughter पुत्रिणी, पुत्रिणी W

10202 ✓

वेमिनेमि W to make a person

one's daughter. डीरिउरने नी

P Ā (rarely with loc) R 1.

44.38 to wish for a daughter

सुतीम Nom सुतीमि Sāh

'Varuna's daughter' वरुणिकमि

L 'without a companion' the

only daughter (of a mother)

अश्वत्थ f Golh younger daughter

कन्यायास mfn RV 4.33.5,

Ait Br, MBh, etc the younger

daughter of Sāvitrī सावित्री

MW liking daughters कन्यायास

mfn MBh 1.4054.

10204 +

mfh.

dauntless adj | I नष्टराङ्ग_h / Sak, (Pi) 1.14.

